

Konferencja PIE

Rozszerzona odpowiedzialność producenta (ROP)

Katowice, 19 maja 2022 roku

ROP z perspektywy organizacji odzysku i konsekwencje dla przedsiębiorców wprowadzających opakowania na rynek

Rekopol Organizacja Odzysku Opakowań S.A.

Model gospodarki cyrkularnej

- 1 SORTOWANE
- 2 ODZYSK ENERGII
- 3 SKŁADOWANIE

Dobrze
przemysłany i
właściwie
wdrożony system
ROP wpływa na
większość tych
obszarów
przyczyniając się
do realizacji celów
środowiskowych

Ustawa implementująca SUP

- ▶ W grudniu 2021 roku ukazała się druga wersja nowelizacji ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej oraz niektórych innych ustaw, w której dokonywana jest transpozycja do polskiego prawa Dyrektywy SUP
- ▶ Kolejny projekt z 22 lutego i przekazany do Komitetu ds. Europejskich został określony przez MKiŚ jako ostateczny
- ▶ 14 marca Komitet przyjął projekt uwzględniając niektóre przekazane przez środowiska przedsiębiorców uwagi
- ▶ Główne zmiany w stosunku do poprzednich wersji z kwietnia i grudnia 2021 roku:
 - Usunięcie przepisu dotyczącego wnoszenia opłat za oczyszczanie terenów publicznych za 2022 r. (początek od 2023 r.)
 - Obniżenie opłat edukacyjnych dla wprowadzających wyroby tytoniowe oraz niektóre środki higieniczne – wprowadzający wyroby tytoniowe: opłata w wysokości 0,01 zł za 10 sztuk opakowań (pudełek papierosów; wcześniej było 0,02 zł za 1 pudełko); wprowadzający środki higieniczne (wybrane): opłata w wysokości 0,01 zł od opakowania (wcześniej było 0,02 zł za paczkę)
 - Limit wydatków ze środków gromadzonych na podstawie ustawy (opłaty od sprzedaży, edukacji i za zanieczyszczanie) NFOŚiGW: 557 mln zł rocznie (korekta MKiŚ w przypadku wydania ponad 65% w 1 półroczu), a Urzędów Marszałkowskich 29,3 mln zł na rok
 - Brak określenia zasad wyceny kosztów uprzątkowania i zagospodarowywania odpadów z publicznych systemów zbierania
 - Należy założyć, że ustawa zostanie uchwalona w tym roku i zacznie obowiązywać w części obszarów już od 1 stycznia 2023 r.

Największym wyzwaniem na dzisiaj wydaje się oszacowanie poziomu kosztów sprzątkowania terenów publicznych na potrzeby weryfikacji założeń planowanego rozporządzenia MKiŚ

Pierwszy projekt systemu kaucyjnego

- ▶ Pod koniec stycznia 2022 roku MKiŚ opublikowało projekt zmiany Ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz Ustawy o odpadach, zakładający wprowadzenie systemu kaucyjnego na:
 - Jednorazowe opakowania po napojach z tworzyw sztucznych
 - Butelki szklane wielokrotnego użytku także po napojach
- ▶ Projekt był realizacją obietnicy złożonej przez MKiŚ przy publikacji projektu z sierpnia i ma zdaniem autorów być uzupełnieniem i wzmocnieniem projektowanych rozwiązań w zakresie ROP. Przewidziano w nim m.in.:
 - Możliwość powstania więcej niż jednego systemu – konkurencja między systemami ma podnosić jego zalety
 - Brak sztywnej stawki kaucji
 - Konieczność udziału w systemie kaucyjnym wszystkich podmiotów handlowych pow. 100 m² powierzchni
 - Konieczność przyjmowania wszystkich opakowań objętych systemem kaucyjnym
 - Brak jasnych wytycznych i wymagań co do metody przyjmowania pustych opakowań (czy automatycznie czy ręcznie)
 - Brak jednoznacznego wskazania właściciela zbieranych opakowań
 - Nieodebrane kaucje mają finansować system tworzony przez operatora
- ▶ System ma wejść w życie od 2024 roku.

Wyzwania

- ▶ Pod koniec grudnia 2021 roku weszły w życie nowe rozporządzenia ustanawiające nowe materiałowe poziomy recyklingu oraz o zmianie punktu pomiaru recyklingu – opakowania z tworzyw sztucznych ze względu na skalę wzrostu poziomu recyklingu (z 23,5% w 2021 do 50% w 2025) i dodatkowe regulacje (implementacja SUP) będą czekać największe wyzwania
- ▶ Konieczność zrealizowania 77% poziomu zbiórki opakowań po napojach w 2025 (de facto dotyczy butelki PET) i forma systemu w jakiej będzie on realizowany (system kaucyjny, system „gminny” czy mieszany w przypadku opóźnień w implementacji) będzie miał implikacje także dla pozostałych opakowań z tworzyw sztucznych

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2035	
PET WPROWADZONY	200 000	205 000	210 000	220 000	231 000	242 550	254 678	267 411	280 782	294 821	309 562	325 040	341 292	<-- 5% wzrost od 2022
PET poziom recyklingu (wymagania)	47 000	48 175	49 350	66 000	92 400	109 148	127 339	136 380	146 007	156 255	167 164	178 772	187 711	
PET zbiórk.recykling (realizacja)	100 000	105 000	110 000	120 000	126 000	132 300	138 915	145 861	153 154	160 811	168 852	177 295	186 159	<-- 5% wzrost od 2022
BILANS (przed poziomem zbiórki)	53 000	56 825	60 650	54 000	33 600	23 153	11 576	9 481	7 147	4 556	1 689	-1 477	-1 551	
PET (poziom zbiórki w %)							77%				90%			
PET (poziom zbiórki w tonach)							196 102				278 606			
BILANS I							-57 187				-109 754			
Skorygowany zbiórka (w %)					18%	18%	18%	9%	9%	9%	9%			
Skorygowany zbiórka w(tonach)				120 000	141 600	167 088	197 164	215 106	234 680	256 036	279 336			
BILANS II							1 062				730			
Wzrost w tonach					21 600	25 488	30 076	17 942	19 575	21 356	23 299			

Cechy systemu ROP | Dyrektywa o Odpadach, art 8a

Jasno określone role i obowiązki dla wszystkich uczestników systemu – w zakresie wpływu na dany obszar.

Wymóg pełnej partycypacji Wprowadzających w kosztach zbiórki, transportu i przetwarzania odpadów opakowaniowych.

Propozycja ustawy

Cele od strony prawnej jasno przypisane do Wprowadzających ale odpowiedzialność operacyjna za ich realizację rozmyta pomiędzy samorządy, NFOŚ i IOŚ. Tak samo w kwestii finansowania edukacji – płatnik określony ale nie określony sposób wydatkowania i nadzoru nad tym wydatkowaniem.

Wprowadzający pokrywają koszty gospodarki odpadami komunalnymi a nie jedynie opakowaniowymi jak wynika z Art. 8a.

Cechy systemu ROP | Dyrektywa o Odpadach, art 8a

Zapewnienie wykorzystania recyklatu w produkcji nowych opakowań.

Platforma do regularnego dialogu / Rada Dialogu Interesariuszy ROP.

Zgodność Projektu Ustawy z Art.8a

Zasady te muszą być jasno określone po pogłębionych konsultacjach z branżą recyklingu i producentów opakowań mając na względzie ograniczenia technologiczne i wymogi jakie muszą spełniać opakowania.

Ustalenia Rady Dialogu nie są wiążące dla legislatora a są jedynie źródłem informacji czy rekomendacją.

Cechy systemu ROP | Dyrektywa o Odpadach, art 8a

Ustalenie zasad wyceny wysokości wkładu finansowego - zróżnicowanie opłaty ROP (ekomodulacja).

Zasada “kosztu netto” = (nieprzekraczanie kosztów niezbędnych do prawidłowego zagospodarowania odpadów).

Propozycja ustawy

Brak szczegółowego i transparentnego mechanizmu biorącego pod uwagę szereg aspektów budowy opakowania i możliwości technologicznych sortowania i recyklingu. Bez takiego mechanizmu określanie wysokości tej opłaty może być stronnicze.

Brak transparentnego powiązania Opłaty Opakowaniowej z rzeczywistymi kosztami lub kosztami optymalnymi jakie należy ponieść, aby system gospodarki odpadami opakowaniowymi rozwijał się z uwzględnieniem efektywności.

Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

Obowiązek realizacji celów
recyklingu przez
Wprowadzającego/Organizację OP

Jeśli nie zrealizuje celów to płaci
OPŁATĘ PRODUKTOWĄ
i
ODPOWIEDZIALNOŚĆ
WIZERUNKOWĄ

Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

Obowiązek realizacji celów
recyklingu przez
Wprowadzającego/Organizację OP

DPR z Instytutu Ochrony
Środowiska

IOŚ nie ma wpływu na ilość DPR
jaką będzie mógł wystawić

Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

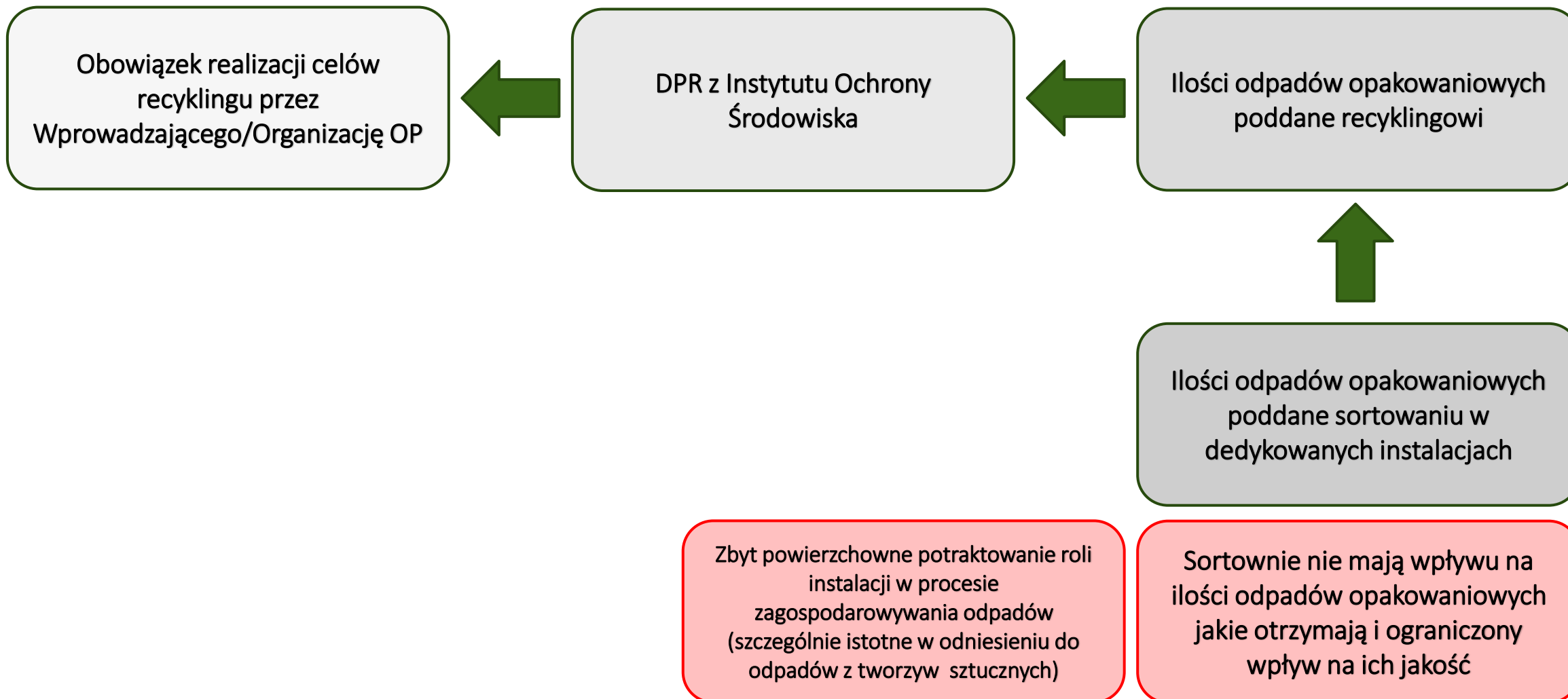
Obowiązek realizacji celów
recyklingu przez
Wprowadzającego/Organizację OP

DPR z Instytutu Ochrony
Środowiska

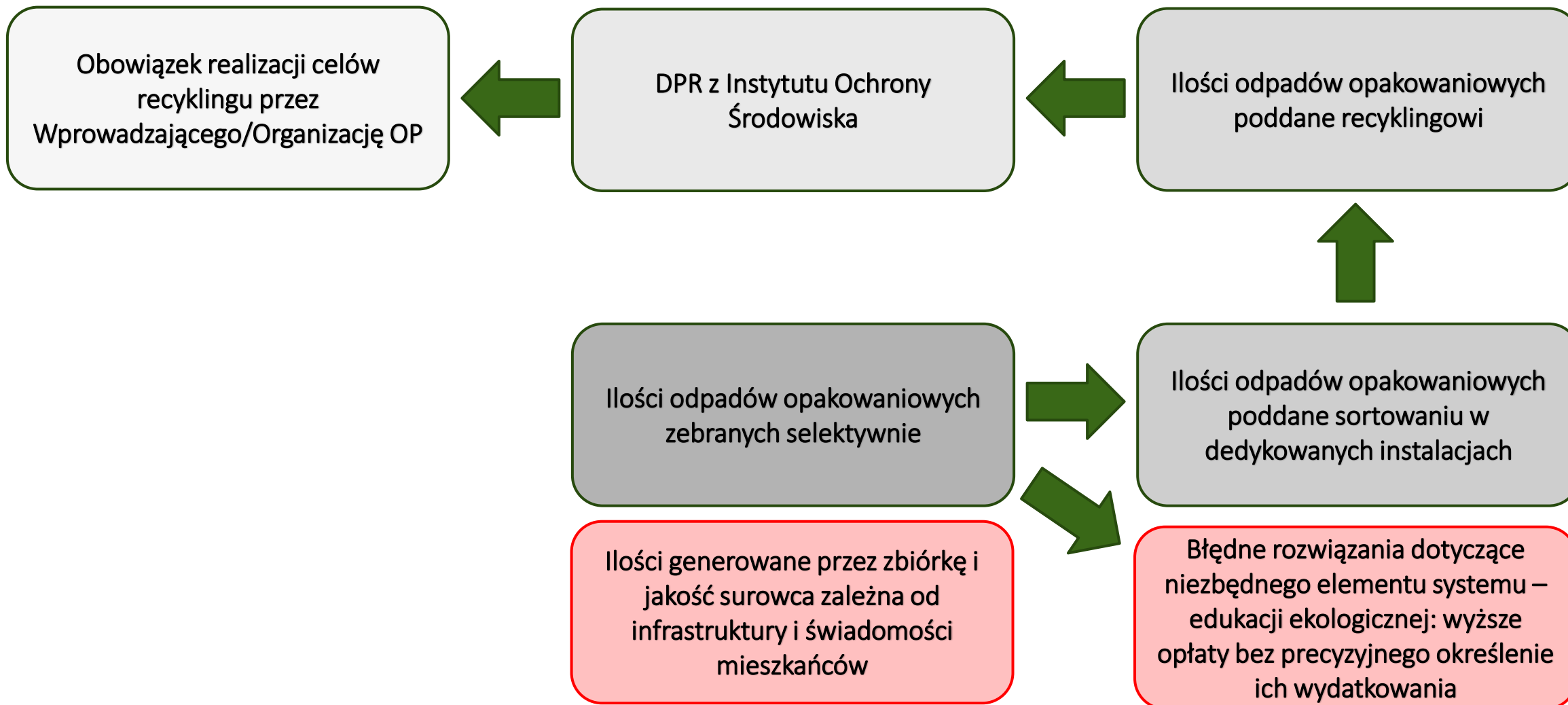
Ilości odpadów opakowaniowych
poddane recyklingowi

Recyklerzy nie mają wpływu na
ilości odpadów opakowaniowych
jake otrzymają i ograniczony
wpływ na ich jakość

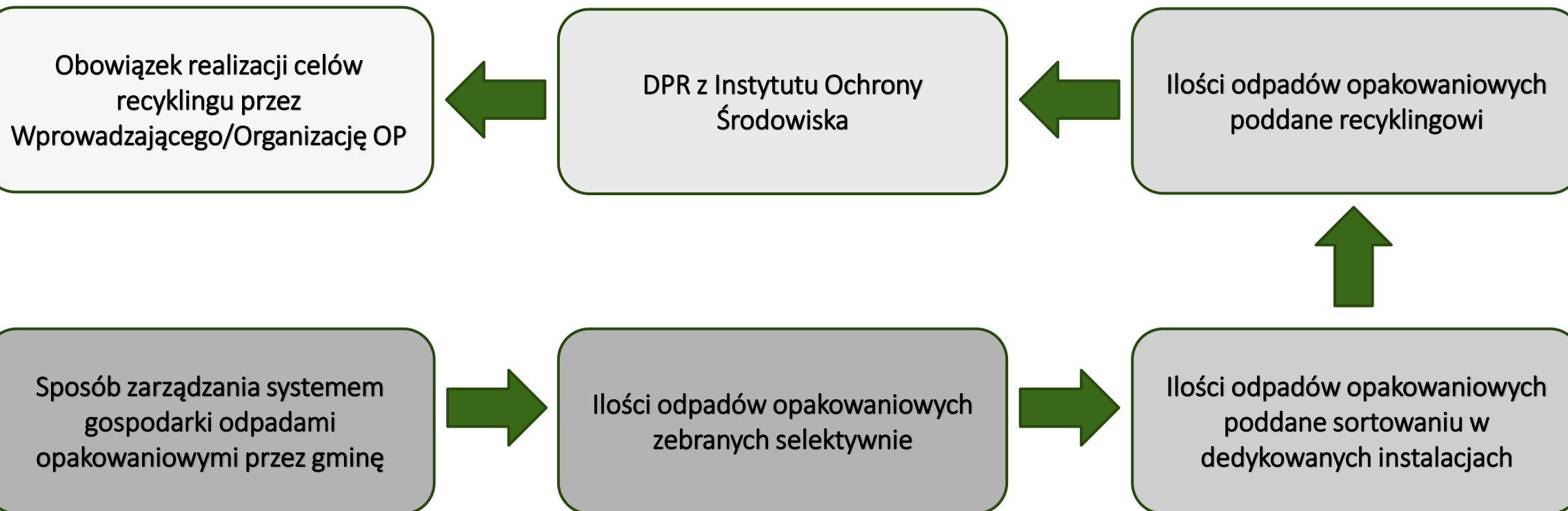
Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

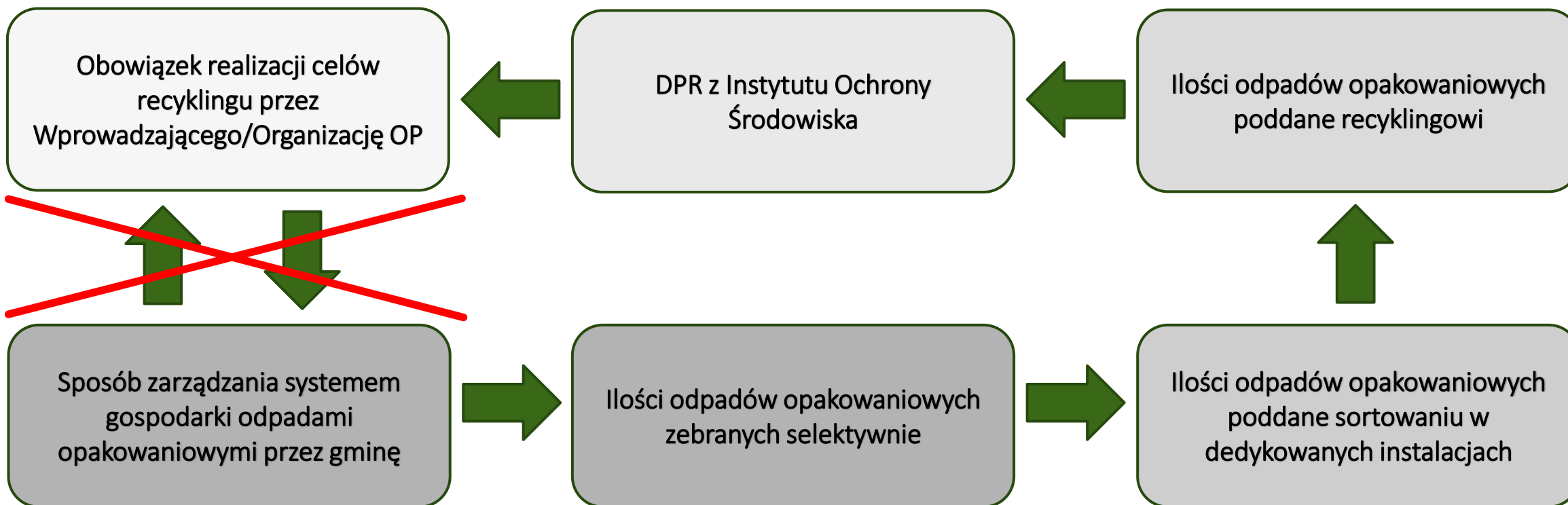

Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

- Projekt ustawy odnosi się do odpadów komunalnych
- Nie jest jasne ile gmina otrzyma pieniędzy jeśli otrzyma – nie jest to motywator
- Może obniżyć opłatę dla mieszkańca
- Nie ma celów odnośnie frakcji surowcowej

Podsumowanie – logika systemu odnośnie strumienia z GD

- Brak relacji między nadzorcą systemu zbiórki selektywnej / całym systemem gospodarki odpadami opakowaniowymi z GD a wprowadzającymi, na których ciążyą cele recyklingu.
 - Pozbawienie przedsiębiorców realnej odpowiedzialności za losy opakowań i ich produktów
 - Pozbawienie przedsiębiorców realnego wpływu na sposób wydatkowania pobieranych od nich środków.

Podsumowanie

- ROP będący istotnym mechanizmem służącym do realizacji GOZ, w tym kształcie, nie spełni swoich celów
- Brak wpływu pieniądza z ROP na zwiększanie efektywności zbiórki selektywnej i sortowania tzn. projekt ustawy nie wpływa na ilość i jakość odpadów przekazywanych do recyklingu
- Brak gwarancji dla gmin pokrywania kosztów gospodarki odpadami opakowaniowymi a więc odciążenia samorządów od finansowania tej część gospodarki odpadami
- Projekt ustawy w ograniczony sposób wpływa na wykorzystywanie produktów po recyklingu

Wszystkie trzy obszary powinny być implementowane jednocześnie przy czym ROP jako pierwszy – powinien określać ramy

ROP – jak to będzie?

- 1 SORTOWANE
- 2 ODZYSK ENERGII
- 3 SKŁADOWANIE

Czy TAKI system
wpłynie na
efektywność
systemu
gospodarki
odpadami
opakowaniowymi z
Gospodarstw
Domowych w
Polsce?